

55973

Seat No. _____

Third Year B. A. Examination

April / May – 2003

Psychology : Paper – IX or X

(Optional)

(Industrial Psychology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) પ્રશ્નપત્રમાં પ્રશ્નનો જે ક્રમ દર્શાવ્યો હોય તે જ ક્રમ ઉત્તરવહીના હાંસિયામાં લખો.
(૩) ઉત્તરો પ્રસ્તુત અને મુદ્દાસર હોવા જોઈએ.

૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પેટાપ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : ૧૪

- (અ) ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.
(બ) ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાન શુદ્ધ વિજ્ઞાન છે કે વ્યવસાય ? ચર્ચો.
(ક) કાર્યવિશિષ્ટીકરણ એટલે શું ? તેની પાયાની બે પ્રક્રિયાઓ સમજાવો.
(ડ) કાર્યવિશ્લેષણની માહિતીના ઉદ્ભવસ્થાન તરીકે “અવલોકન” અને “મુલાકાત”નું સ્વરૂપ સમજાવો.

૨ મુલાકાતની કાર્યવાહીને કારણે ઉદ્ભવતી મર્યાદાઓ સમજાવો. ૧૪

અથવા

૨ કાર્યપર્યાવરણની દૃષ્ટિએ પ્રકાશ આયોજન અને રંગોની અસરો વર્ણવો.

૩ અકસ્માત નિયંત્રણ માટેના સૂચનો ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૩ કાર્યસંતોષ એટલે શું ? કાર્યસંતોષના નિર્ણાયક ઘટકોની સમજૂતી આપો.

૪ વિજ્ઞાપન એટલે શું ? વિજ્ઞાપનની અસરકારકતાના નિર્ણાયક ઘટક તરીકે “વિજ્ઞાપનના માધ્યમ”ની સમજૂતી આપો. ૧૪

અથવા

55973]

1

[Contd....

- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે સમજૂતી આપો :
- (૧) પ્રત્યાયનની જાળ
  - (૨) નેતૃત્વની શૈલીઓ
  - (૩) વ્યવસ્થાપનની રમતો.
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર ટૂંક નોંધ લખો :
- (૧) ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનનો ઇતિહાસ
  - (૨) અભિયોગ્યતા કસોટીઓ
  - (૩) થાક ઘટાડવાનાં ઉપાયો
  - (૪) સંતુષ્ટ કર્મચારીના લક્ષણો
  - (૫) વેચાણ કૌશલ્ય અંગેના બે દષ્ટિકોણો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the **right** indicate **full** marks of the question.
- (2) Write the same question number in the margin of answer book as mentioned in question-paper.
- (3) Answer must be precise and relevant.

- 1** Answer any **two** sub-questions from the following : **14**
- (a) Clarify the definition of Industrial Psychology and describe its field.
  - (b) Is Industrial Psychology a pure science or a profession ? —Discuss.
  - (c) What is Job specification ? Explain its two basic procedures.
  - (d) Explain the significance of “Observation” and “Interview” as sources of information for job-analysis.
- 2** Explain the limitations arising due to interview procedure. **14**

OR

- 2 Describe the effect of Illumination and colour from the view point of work environment.
- 3 Discuss the suggestions for accident control. **14**

OR

- 3 What is job-satisfaction ? Discuss determinants of job-satisfaction.
- 4 What is advertisement ? Explain the influence of "Medium" as a determinant factor for effective advertising. **14**

OR

- 4 Explain any **two** of the following :
- (1) Communication network
  - (2) Leadership style
  - (3) Management gaming.
- 5 Write short notes on any **two** of the following : **14**
- (1) History of Industrial Psychology
  - (2) Aptitude tests
  - (3) Solutions to reduce fatigue
  - (4) Characteristics of satisfied workers
  - (5) Two views of salesmanship.
